

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 ft.
Három hónapra 3 „

Postán küldve:

Félévre 7 ft.
3 hónapra 3 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetést pénz s minden közlemény Főpiaz Vécseyház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Öt hasábos petit sorért 5 kr.

Nyiltéren megjelenő közlemény 3 hasábos 15 kr. Hirdetményeket és előzetéseket lapunk számára elfogad: Pest-Budán: Neumann hirdetési irodája, Bécsben: Oppelik A. és Haasensteina et Vogler, Brauner I. G., Berlinben: Goldberger, Párisban: Havas ügyvédsége.

Bélyegdíj:

minden bejelentésért külön 30 kr.

Előfizethető helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségénél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Debreczen, mint a művelődés terjesztője.

○) Az állam csak úgy emelkedhetik a jólét kellő fokára, ha annak tagjai közreműködnek, a rendelkezésük alatti szellemi és anyagi eszközök felhasználásával, a közboldogság előmozdítására.

Egyesek működése is sokszor áldásos hatást gyakorol a társadalmi jólét fokozására; annyival inkább az erkölcsi személyeknek közrehatása; már azon tekintéllyel fogva is, melylyel a közvélemény előtt dicsekedhetnek, nagy mérvben szolgáltat segíteszközöket a társadalmi boldogság elérésére.

Az az állam legboldogabb, melynek tagjai a szellemi és anyagi műveltség oly fokán állanak, melykép hivatva érzik magokat, erejüket felajánlani a nemzeti közérdekek létrehozására; mert a társadalom tagjai, a közszépra közreműködésük közben, midőn az általános jólét megalapítására cselekednek, közvetve saját magok érdekeit mozdítják elő.

A művelődés hatása olyan, mint a napé; világosságot terjeszt az, anélkül, hogy saját fényéből és melegéből vesztene.

Az anyagi erő kifejlését a szellemi művelődés fokozza; míg másfelől a szellemi előhaladást az anyagi eszközök emelhetik mind magasabb-magasabb polczra.

Aki a művelődést anyagi erejével kifejleszteni segít: az közvetve maga a polgárosodás, a felvilágosodás előharcosa.

Már pedig a felvilágosodás hatalmasabb, kifejlettebbé, szabadabbá teszi az embert.

Szabad, felvilágosodott polgárokból álló nemzetet sokkal nehezebb leigázni, elnyomva tartani, mint miveletlen, barbár népeket.

Igy tehát a művelődés és szabadság — mondhatni — karöltve jár egymással; aki egyiknek barátja, nem lehet ellensége a másiknak; aki egyiknek kifejtésére törekszik, egyuttal a másikat is erőre segíti.

Annál fogva az, ki a műveltség előhaladására szolgáló eszközök birtokában, a felvilágosodás terjesztésére közreműködik, anyagi vagy szellemi, vagy mindkét tényező erejével: az a polgári jólét előmozdítója, a szabadságnak nyújtott segédkezet.

Minél több tényező van valamely országban a polgári jólét kifejtésére, annál könnyebben felvirágzásnak indulhat azon ország.

Magyarországon eleitől fogva támasztott a gondviselés egyeseket, kik anyagi és szellemi tehetséggel, és erkölcsi személyekkel, melyek ama fent írott igazságok tudatában, a rendelkezésük alatti anyagi erővel, időszakonként közreműködtek a közszabadság, felvilágosodás, s így a polgári jólét megvédésére, kifejlesztésére és fentartására; s ez az oka, hogy nemzetünk, oly sok küzdés után is, elszigetelve bár vérrokonaitól, évezreden át fentartotta szabadságszeretétét, s ezzel együtt állami létét; habár ezerszer volt is kemény kísérleteknek kitéve. . . .

Nem kis mértékben vettek részt ezen helyzet megóvásában azon vidékek, melyeken a tiszta magyar faj megfészkelte magát, és minden, bárhonnan jövő, beolvasztási ármánykodásnak ellenállott, — tudván, hogy szabadsága vesztével polgári jóléte is tönkre lesz; mintegy a lét harcát vívta a magyar faj, midőn legszigorubb körülményei közt sem tagadhatván meg házi isteneit, falata felét is odaadta áldozatul a közszabadságot előmozdító műveltség fentartására. —

Távol minden hiúságtól, dicsekedéstől, — tudva van, hogy Debreczen város hatósága, emberemlékezete óta, a szabadságnak folyvást kemény előharcosa volt, és a művelődés oltárán szüntelenül nagyszerű áldozatokat szentelt, a hazaszereget és a polgári jólét előmozdítása ösztönétől ragadtatva.

E hajdan köztársaságnak nevezett város mivelvél előjárói mindig fel tudták fogni, hogy a tiszta magyar faj érdekeit csak úgy lehet megőltalmazni, minden oldalról ellenséges elemekkel környezett hazájában, ha a polgárosodás igényei kielégítettek, illetőleg, ha a művelődés előmozdítására szolgáló eszközökben, fősvénykedés helyett jótékony áldozatkésztséggel fizetik le hazafiai adójukat.

Innen az évszázadokon át fentartott művelődési iskolák virágzása, melyekben ország-, sőt világhírű tanárok vezetése alatt fejlődött az ifju nemzedék, tudományban, műveltségben megerősödve, kik közül sok oszlopfőria került ki a hazának.

De nem akarom tovább ecsetelni azon működési kör fontosságát, mit Debreczen a közhazában elfoglalt mindig, nehogy dicsekvésnek vétsék az igazmondás.

Csak számokat fogok idézni szárazon, melyek kimutatják, mily fokán áll e város hatósága a művelődési igények ismeretének; s milyen mérvben mozdítja elő a közműveltséget, ami a polgári jólét előteremtésének egyik leggazdagabb forrása.

Az 1869-ik évi városi költségvetés igazolja, hogy Debreczen ezen évre egyházi és iskolai célokra: 42,692 ft 60 krral, jótékony intézetekre: 26,551 frttal, könyvnyomdára: 16,427 ft 28 krral, járul a folyó évben; ezenkívül az ingyeniskolztatás alapjául kiszakított 1000 cat. holdföld hasznbérében, legalább 10,000 frttal adózik; — úgy, hogy közművelődési célokra tett évi kiadása tesz 95,670 ft 88 krt.

Ha meggondoljuk, hogy ezen évi kiadás mintegy egymillió ötszáz tizenkét ezer forint tökének felel meg; s ha hozzá tudjuk, hogy a közoktatási ministerium költségvetése szerint, az állam alig fordít kétannynál többet az ország közművelődési céljai előmozdítására, mint maga Debreczen: nem e hiúság nélkül bár, de fájdalommal mondhatjuk ki az igazságot, hogy, míg Debreczen emberül teljesíti kötelességét e téren, a ministerium az ország művelődése, anyagi és szellemi jóléte előmozdítására szolgáló eszközökkel nagyon is fukarkodik! —

Pest, okt. 21-én.

Ma délelőtt egy hírhedett fő. ténelmi nevezetességült a vádlottak padján az esküdtszék előtt. Dr. Hurbán volt ez, ki az 1848/9-iki feledhetlen években a felsőországi szláv elemeknek magyarok elleni bujtogatása által jutott szomorú nevezetességre.

Dr. Hurbán József magas száraz s kissé előre hajlott természetű ember, 52 éves, még jó életerőnek örvend. Arczából, mely papiasan borotvált, erély, makacsság, guny és pathosz tűnik föl. Ha beszél, előadása keresett, de szabályos, gyakran mint a tenger szélcsöndben, nyugodt, de már a másik pillanatban: szenvedélyeitől elragadtatott egyént, haragzó arczzal, gunyos kifejezéssel s tajtétköz ajkakkal látjuk magunk előtt.

E rövid személyrajz után megemlítjük a vádat, melyet a köztudó suttogott szeme közé.

E rajongó pap f. évi jan. 29-én egy cikket közölt a „Pest-Budinszké-Vedomszki“ című szláv lapban, melyben a többi közt azt írta, hogy a szláv nyelvnek „csak egy rebellio közbejöttével lehetne használatába jönni,“ és hogy „a szlávok igyekezzenek a jármot, —

mit a bevándorolt magyarok, nyakukba vetettek, le-rázni,“ — továbbá nemcsak a különböző nemzetiségek ellen való gyűlöletet igyekezik fölgerjeszteni, hanem a tót nemesség ellen is bujtogat.

Dr. Hurbán maga kezdi magát védni, kijelentvén, hogy ő nem a nemzet, hanem ama képviselők ellen írt kik a népért, a csaknem 3 milliónyi szláv nemzetért mitsem tesznek, s hogy a tótok elnyomatnak, nem annak hivatal, tudósai üldöztetnek; a törvénytöréseket nyelvükön magokat nem védhetik; s hogy ő a magyaroknak nem ellensége s ama képviselőknek sem, kik a nép ügye mellett buzgólkodnak. Dühös kifakadással utasítja vissza köztudóknak ama szavait, mintha ő a reakciónak egyik bérencze lett volna, mert azt amit 1848-ban tett — ugymond — saját meggyőződéséből tette, mert ő szegény, éhez, de szabad, mint a sas, az ő szikla-birdalmában.

Még azonkívül a védő ügyvéd Mudrony Géza is megkísérlé böbeszédűségével s bombasztikus szavaival az esküdtszékre hatni s azt bizonyítgatá, hogy Hurbán félrei-mert jó hazafi, ki a magyarnak soha sem volt ellensége stb.

A tárgyalásnak 2 és fél óraker szakadt vége, amikor is az esküdtszék tagok 8 szavazattal 4 ellenében kimondák bűnösnek s 6 havi fogság és 200 frtra ítéltett el.

Dr. Hurbán is amaz emberek közé tartozik, kik eltéveszték pályájukat. Ő mint színész kétségkívül sok diadalt arathatott volna Thalia deszkáin, míg így csak a herosztratusi hírnév az legfelebb, mi maradandó osztályrészeül jutott.

Elszomorodunk, ha azt látjuk, hogy annyi erélylyel s eleven észszel, annyi rosakarattal párosult rajongás és szenvedély van egybeolvadva! Méltányolnival lehetne nemzete sorsa fölötti küzdelmeit, ha arra alapos oka lenne, de midőn a magyar hazában minden nemzetiségnek egyenjogúságot adott a törvényhozás, e makacs, bűnbánást nem ismerő jellem annyi elméleti tehetséggel, csak ellenszenvet vagy legfelebb szánalmat kelt bennünk.

Ujdonságok.

— **Hirtelen halál.** Okt. 22-kén estve 6 óraker Kasza István nevű, közép korban levő rendes életű napszamos ember, napi munkájáról haza térendő, Timár utca végén, hirtelen egy ház kerítéséhez neki vágódott, s azonnal meghalt. Nehány percz múlva Juhász Imre utca biztos által szállására vitetett, ki tüstént orvost hívatott, de az orvos a szerencsétlent halottnak nyilvánította.

— **A Gresham életbiztosító társulat viszonyaira vonatkozó cikkünk** a közgazdászati rovatban, ajánljuk az ez irántmagát érdeklő közönség figyelmébe.

— **A tűzifa hiánya** mindinkább érezhető lesz városunkban. A 45,000 holdnyi erdő, melyben mintegy 21,000 hold a tulajdonképeni fatermő erdő — részint nem képes a szükségét fedezni, részint igen drágára emelkedett áron kapható az onnan kikerülő tűzifa. A városi katóság ugyan a polgári fellelteményen felyül — mely 5—6000 ölet tesz — fenmaradó, mintegy 5000 öl fára nézve ugyan igen helyesen oly intézkedést tett, hogy egyesek nagy mennyiséget össze ne vásárolhasanak, hanem mindenkinek jusson belőle; de másfelől, ezen különben helyes intézkedés miatt, sokan nem képesek kellő mennyiséggel ellátni magokat. Kéje volna már valahára a roppant tanyákat körülültetni ákáczzal, a mi 8—10 év alatt szép hasznót hozna az egyes tulajdonosoknak, a mellett a közönségnek is nagy hasznára, és a gazdasátnak is csak javára válnék. Az erdő tisztasait pedig nagy szorgalommal, költséget nem kímélve kellene beültetni. Mire legelső lépés lenne a közös birtokviszonyok megszüntetése.

— **Az 1868-ki népösszérősről** városunkra nézve szerkesztett könyveket ma volt alkalmunk megemlélni. Igen nagy szorgalommal és ügyesen vannak ezek összeállítva, a vallás, nemzetiség, nem és életkor szerint. Ezuttal csak azt emlitjük meg, hogy a nők 523-mal vannak kevesebben, mint a férfiak, és hogy a 6—14 évig való iskolaköteles gyermekek száma: a fiúk 4616, a leányoké 4699. Katonai személy 1750 volt a nevezett évben városunkban.

== **A Barca D. által kisorsolt kocsi**, ló és szerszám húzása a múlt számunkban közölt újdonság megjelenté óta megtörtént. A nyeremény a 6-ik sorsot 38-ik számjára esett, s a nyertes Gedeon János metzenzéli lakos lett.

== **Italmérésről lévén szó**, figyelmeztetik a kapitányi hivatalt, hogy olykor nem lenne felesleges a korcsmai boros és seres üvegek és poharak megvizsgálata, mert bizony némely helyütt az itezés üveg alig három negyedrész há megvan, s a seres poharakból is majdnem $\frac{1}{4}$ rész hiányzik szokott. Pedig köteleztetnének az illetők igaz itezéssel mérni.

== **Huber N. Ida asszony**, a mi kedvelt coloratur énekesnőnk néhány nap előtt mellbánya gyulladásba esvén, e hét elején s különösen szerdán csakugyan életveszélyben forgott. Örömmel tudjuk a közönséggel, e kedvenc énekesnőnk egészségének jobbra fordulását, ki most már csakugyan veszélyen kívül van.

== **A kereskedő ifjak** önképző-egylete elnöke és titkára a kereskedő ifjakhoz felhívást bocsátott ki, melyben a francia és német nyelvek tanulására buzdítanak. E nyelvekből az egylet helyiségeiben hetenkint 3-3 óráig P. Nagy Sándor jeles nyelvtanár fog előadásokat tartani. A havi díj egy nyelvért 1 ft 50 kr. Ajánljuk ezek látogatását az illetők figyelmébe.

== **A debr. ügyvédegylet** ma d. u. 3 órakor választmányi, s 4 órakor rendes gyűlést tartott. A gyűlés tárgyát az országgyűlés elébe terjesztendő azon törvényjavaslatok képezék, a melyek a bírói felelősségről, nyugdíjazásról és a büntetőtörvénykönyv módosításáról szólnak. A gyűlésnek lapunk berekesztésekor még nem volt vége. Közlebb bővebben.

== **A belügyminiszterium leirata** szerint R. Gy. polgártársunk, ki elmezavarban szenved, az államtérbolyda egyik alapítványába díj nélkül felvételtett.

== **Nőhivatalnokok**. Mint legközelebb értesülünk, a napokban a távirai hivatalba bizonyos K. Hermine k. a. fog érkezni, a távirai hivatalos ügyek vezetéséhez szükségelt tantárgyakból vizsgát teendő. A csak mult hetekben ujjonnan felállított Töke-Terebesi távirai mellékállomásban pedig a hivatalosügyek vezetésével bizonyos Nagy Emma k. a. bízott meg, ki a hivatalos eskü letétele után egész önállóság fog működni. — Sőt a tokaji főnök báró Metzger ur neje is — ha a báró urnak kedve kerekedik vadászni vagy látogatába menni — piczike kezébe véve a táviró billentyűt nem egy sürgönyt ad ki majdnem ügyesebben, mint sok tanfolyamot hallgatott távirai hivatalnok.

== **A savóskuti fogadás** korcsmárosa annyira rossz bort mért, hogy a hatóság felhívta érezte magát a közönség iránti tekintetből az összes hamisított borkészletet lefoglaltatni, s az a mult napokban elkozzatott, s a városházához további intézkedésig behozatott. A végrehajtás költségeit 8 frt. s néhány krajczárt is a többször megintett korcsmáros fizeti. Jó ez példaadásképen a többi olyan korcsmárosoknak, kik a közönséget félig vízzel hígított borral tartják. Van ilyen több is.

Színházi szemle.

== Az „Egy királyné” szerdai előadására ígértünk szerint visszatérünk. A mi magát a darabot illeti, az aligha nem csupán gyönyörű nyelvezete által érdemlé meg a 100 darab aranyat, mert mint dráma a

TÁRCZA.

Születés és vagyon.

Mühlbach Louisa beszélye.

(Folytatás.)

|| „Mit?” kiálta fel. „ön nem undorodik megérinteni a piszkos zsidófiut? ön előkelő fehér kezét vállamra teszi, s nem fél, hogy megfertőzheti bőrét?”

„Csendesülj, fiam,” mondá az udvarmester esítva. „Hagyd abba a lármát és kiabálást, mert különben visszakellene törtünk, s az károtokra lenne, mert akkor nem ajándékoznánk meg szegényeitek és betegeteiket.”

„Báró ur hallgatni fogok,” mormogá a fiu, kinek ingerült arca most tüstént alázatos kifejezést öltött.

„Te kihallgattál bennünket?” kérdé a báró.

„A fiu éles daczos pillantást vetett a báró arcára.

„Kihallgattam? ó én nem hallgatóztam, hanem a mint önök ideérkeztek, épen az oszlop megett állék. s ott a nélkül, hogy akartam volna, hallanom kellett önnek okos szavait, valamint a kis zsidó ostoba beszédét. De mondja csak ön báró ur, miféle herceg ez az urfi? Miféle családfán termett, s melyik csillag hullott le az égről, hogy a mellére üljön, s hercegi fenségét kikukorikolja?”

„Megigérted, hogy hallgatni fogsz,” mondá a báró komolyan. „Hallgass tehát, s mi haladunk tovább.”

Ezt mondván erszényéből egy pénzdarabot vett ki, s a fiu markába nyomta. Mayer Anselm megrázkódott, s a harag pírja borítá el homlokát.

„En nem vagyok koldus uram,” kiálta, „én nem kértem alamizsnát, s a magam részére nem is kellene!”

Ezt mondva, messze elhajítá magától a pénzdarabot, mely az utca szemetébe gurulva, abban mint ezüst csillag csillámlott. A gyermekek kik egymáshoz szorulva bámulták az idegeneket, most hangos lármá-

compositió roppant hiányaival bír, s a legtöbb esetben hiányzik belőle a helyes lélektani indoklás. Kőmivesé mint Etel, ma mutatá meg először azt, hogy komoly ügykezetű képzett színész, ki a drámai szakban valóban nyereség színházunkra. Kiténően sikerült azon jelenet, midőn Iván bán (Temesváry) szerelmet vall neki s a nő és a királyné küzdenek egymással, míg végre is a nő lesz diadalmas. Temesváry mint Iván bán megállta helyét, s ma az érzelmei kitörésénél hangja is megtartá a kellő lépést azok fokozódásával. Rónay mint Bors remekelt. Hatalmas organum az övé, s azt kitűnő játékban sikerülten tudja értékesíteni. Kapott is tapsot eleget II-dik Istvánt Beresényi személyesíté, minden tekintetben helyes felfogással; ma ő is a maga szerepkörében mozgott, s itt örömet látjuk, s elismerjük művészetét, csak szerelmes szerepeket ne adjon. A többi szereplő mind igyekezettel játszott.

== **C s ü t ö r t ö k**, okt. 21-én adatott „Faust” Gounod 5 felvonásos, tüneményes operája. A színház meglehetősen megtelt, minek oka leginkább abban keresendő, hogy Margaretha szerepét ezuttal a mellhátyagvadásban betegn fekvő Huber N. Ida helyett Miszkovics Irma énekelte. Szükség törvényt ront. Ezzel ugyan nem akarunk egészen pálczát törni a t. k. a. éneke, s játéka felett, de azt az igazsághoz híven kimondjuk, hogy e szerephez igen gyenge, mert elénekelné elnekelte ő azt végig a végig, de úgy, hogy annak szépségei mintegy ellettek burkolva a közönség elől, a legszébb helyek tönkre lettek silányítva, s ez, mondhatjuk a többi szereplőre is igen lehangelő hatott, mert Faustot még ily rosszul előadva mint most, soha nem hallottuk. Fektér sem volt jól hangolva. Valentín Mezei adta, kissé rekedt hangon. Ma Mezei ur az illusion is rontott egy keveset, mikor megölték, és éneklék hogy: „Ime a porban fetreng, stb.” még akkor sőt még pár perczel azután is lábán állott, mi mosolyt csalt a közönség ajkaira. Philippovics Mephistofelesét ismerjük, valamint Blahánét is Szibél szerepében, ez utóbbi mint mindig, kiténően énekel és tetszett. Ércziné fura kis Márta volt. A karok és zenekar meglehetősen működtek. A pörtáncz sikerült. A Bachanáltánczban Szomolnoki Erzi művészetében gyönyörködtünk. — Holnap „Ubrük Borbála” adatik.

Országgyűlési értesítő.

A képviselőház ülése okt. 21-kén.

— A mai ülésben felolvasott az osztyályok előadóból álló központi bizottmány jelentése az igazságügyminiszter által előterjesztett s a büntető törvényre vonatkozó törvényjavaslata és Irányinak a botbűntetés eltörlése iránti törvényjavaslata felett, a mint már előadtuk előbbi számunkban. — Több kérvény adatott be, többi közt Komárom megyé-é a bihari körirat pártolása tárgyában, Árvamegye az u j o n c z o z á s i törvény 30-ik §. módosítását kéri; — e kérvények a kérvényi bizottsághoz utasítottak. — Deák F. az alsóbbrendű miniszteri hivatalnokoknak fizetési ököfölemelésé iránti kérvényét nyújtja be, mely Zsedényi indítványára, a pénzügyi bizottmányhoz utasított. — Vizvár községe a Dráva szabályozása iránt kérvényez, mely a közlekedési miniszteriumhoz tetetik át. — Salamon Tódor, Samassa J., Henter Géza, Berenczey László gr. Ráday L. beadják választási jegyzőkönyveiket; az igazoló bizottsághoz utasítottak. — Több képviselő magán kérvényeket adnak be; többi közt Mocsá-

val rohantak a pénzdarab után, s most nem lehetett egyebet látni a karok, és fejek összekuszálódott gombolyagánál, s e mellett sivitás, fenyegetés és szitkozódás tölték be a levegőt. Mindenik gyermek szerette volna birni a pénzdarabot. A nagy tusakodásból a leánykák nagy nehezen kiszabadulva, a fiuk valódi verekedést kezdettek.

Ennek látása a kis hercegre nézve oly érdekes és mulató volt, hogy a felett aggodalmasságát elfeledve, kilépett nevelője háta mögöl, s a mint szeméit a dulakodó tömegre mereszté, fénylettek azok, s ajkai mosolyogtak.

Ezt látva, a kis Mayer Anselm összeránczolta homlokát, s látszott, hogy a hercegnek mosolya fáj neki.

„Báró ur!” mondá hirtelen, „nemde méltóságod a zsidóvárost megakarja a hercegnek mutatni. Ha önek úgy tetszik vezetni fogom önöket, s megmutatom önöknek városunk minden felségét és pompáját, mert a mi felségünk a szerencsétlenség, pompánk a piszkos és a szegénység! Akarja ön, hogy vezetőjök legyek, kegyelmes báró ur?”

„Igen, vezess bennünket, legy ciceronénk,” mondá a báró kezét nyújtván a hercegnek, hogy azt vezesse, aztán megindultak a kis zsidó fiu után, ki most a legkomolyabb arczal s méltóságának teljes érzetével lépdelt előttük.

S az előkelő látogatókat piszkosabbnál piszkosabb utcákon vezetette keresztül a zsidófiu. Néhol meg állott egy ház előtt, s éles hangon beszélte el, hogy hány ember van mint a hering e kis piszkos barlangba beszerítva, hogy mennyi nyomor és szenvedés lakik e nap és világosság nélküli házakban, melyeknek apró alacsony ablakai füstös papírral vannak beragasztva s melyeknek nyitott ajtajából undok füst és gőz tödült az utcára. Aztán elbeszélte, hogy mily roppant adót fizetnek a zsidók Frankfurt városának, szegénységük és megaláztatásuk daczára, hogy minden apának meg kell külön külön vásárolni a várostól gyermekének életét, s családjá minden fejéért magas adót kell fizetnie. De a mint a régi, agg imaház előtt megállottak, melynek falai ép oly ko-

ry Lajos a Tiszáninneri ref. egyházkerület kérvényét a vállássza bad s á g kimondása iránt, — mely soronkívüli tárgyalás végett az illető bizottmányunk adatott ki.

— **Jóka i Mór** interpellatiót intéz a pénzügyminiszterhez a pénzügyi calamitás tárgyában, s mielőbbi választ kér. Az interpellatio így hangzik:

„Miután törvényeinkben semmi tényleges közjogi akadályt nem ismerjük annak, hogy Magyarország pénzügyi viszonyai a szabadalmazott osztrák nemzeti bank uralma alól felszabadíttassanak, szándékozik-e a magyar ministerium a pénzügyi függetlenítést illetőleg, magyar banktörvény alkotása iránt lehetőleg rövid idő alatt javaslatot terjeszteni be, és ha igen, a kiváltságos nemzeti bank utján-e vagy bank-szabadság alapján?”

Lónyay pénzügyminiszter a legközelebbi napok egyikére igéri a választ.

— **Szakácsi Dániel** az összes ministeriumot interpellálja a Tiszaszabályozásnál tapasztalt fennakadások és érdeksértések tárgyában. Az interpellatio kiadatik az összes ministeriumnak.

Gorove keresk. minister benyújtja az iparviszonyok rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot valamint a Poroszország, a német vámszövetség és Németalföld. del kötött távirati egyezményt, s mindkét tárgyra vonatkozó jelentését, melyek kinyomatása elrendeltetik.

Ezek után a ház helybenhagyta a gazdasági bizottság jelentése alapján a pénztárnok számadásait és a ház költségvetését, utasítatván az elnök, hogy a szükséges összeg folyóvá tétele iránt intézkedjék.

Legközelebbi ülés hétfőn d. e. 10 órakor, mikor is a bírói felelősségről szóló tjavaslat lesz napirenden.

Fővárosi értesítő.

P e s t, okt. 22-én.

— **Nyugtalan levegőnk**ből végre lehullt a cikázó villámok R a j n e r Pál személyében, hulló záporosúl pedig T ó t h Vilmos nevét említk, mint államtitkárt, kinek kedvéért Szilágyi oldott kerekét. Mindkettő eléggé ismert személy s ezért egy szót sem vesztegetek kommentárra, mely az országiszerte ekkép ismert: „egyen irányában merően fölösleges is. Reményt nem keltenek; hogy mennyire kell féltélenek azt, mi még félténi valókn van, az nem is tartozik e levél szük keretébe. Ellenében inkább a dabasi és sz.-endrei választásokról teszek említést, melyek az ellenzék diadalával végződtek s a képviselőház tegnapi ülésében jelentettek be. A másodikra vonatkozólag valóban majdnem pukkasztó neveléses a szegény Napló töprenkedése, hogy mikép kellene a szabadságszeretet ezen újabb nyilvánítását magához a sárba rántani. Meg is írja róla, hogy egy „számos tagból álló deakpárti küldöttség” óvást tett a választás ellen s egy ismerősöm, ki utána járt a dolognak, össze is számította azon deakpárti hívek fejét, de logarithmusai daczára sem talált bizony ottan többet ö t hü lélekűl, ellenben „a vagy negyven választó” helyett egy száz meg száz főre menő választó sereget, — de hasztalan! mindenkinek megvan a módja, mely szerint történetet csinál; a „P. N.” szabadalma a föllentés!

A miniszteri kinevezéseken kívül pedig leginkább a bankkérdés foglalkoztatja ugy a képviselőket mint a közönséget. A sajtó most szöbeli tolmácsokra talált Irányi és Jókaiiban, kik erőlyesen sikra kelnek a pénzügyminiszteri közöny ellen, mely anyagi érdekeinket köny-

morak, megnyittek voltak, mint egész környezete, akkor nevedekett fényvel kezdtek tündökölni a zsidófiuak zemei, s a vallásos lelkesedés kifejezés sugározta át okos, értelmes arczát. Letérdelt a régi elavult épület küszöbén, s áhitatos imában emelkedett fel az égnek urához, aztán hirtelen felugrott, s örömteljes hangon beszélt azon diszról és pompáról, mi e korhadzott falakon belül van, a nehéz arany gyertyatartókról, melyek az oltáron állanak, a tömör arany ajtókról, melyek a szentek szentét elzárják, azon oszlopról, mely Salamon valódi templomából Jeruzsálemből származik, mely pompásabb és diszesebb volt, mint a mai császárok és fejedelmek minden palotái. Elmondá, hogy akkor a Juda népe volt a legdaczább és hatalmasabb a földön, mely népet az isten mindenek felett szeretett. Aztán panaszos, majdnem siró hangon, mintha bus éneket akart volna elzengeni, leirta isten népének jelenlegi megaláztatását, elbeszélte, hogy az most számkivetve van a nagy világban, s mint megvetett rabszolganép, bolyog a kegyetlen, köszivű emberek között, kik szögyennel és gyalázattal borítják azt, s szidalmak és rágalomakkal üldözik.

A kis herceg elpirult, a mint Mayer Anselm szuró tekintetét feléje fordítva így panaszkodott, a báró pedig bámulva és mélyen meghatva tekintett a különös fiura.

„Hiszen te valóban rendkívüli tudós kis ember vagy!” mondá. „De honnan tudod te mindezeket fiam?”

„Atyám tanított rá,” mondá a fiu. „Atyám igen tudós volt, bár csak csereberével kereskedett, a talmudot és a törvénykönyveket könnyv nélkül tudta, s a hosszú téli esteken, a midőn a sötétben ültünk és éhezünk igen sok pompás dolgot beszélt el nekem, ugy hogy nekem úgy tetszett, mintha egészen megvilágosodott volna kamrácskánk, s éhségem is elfeledém!”

„De hát már nem vagy atyádnál? Vagy talán meghalt?”

(Folyt. köv.)

nyen végveszélybe döntheti. A káprázatos szavak, melyeket Lónyai ur a hétfői gyűlésben hangoztatott, nem nyugtatnak meg senkit. Követett rendszere, az adóbevétel jövedelem szántsándékos kisebbre tétele az előleges költségvetésben, nem egyet jözanit fel már azon édes mámorból, melynek egy ideig gondatlanul átengedi magát. Jókai tegnapi interpellációjában azt mondá többek közt, hogy igaz miszerint pénz van elég, de e pénz csak nagy áron engedi magát rávetetni, hogy megjelenjen a forgalomban, mely nagy árt a hazai magas munkabérral dolgozó ipar és kereskedelem meg nem bírhat. Hogy pénzpiacunk függetlenítése által mennyire volna e bajon segítve, az könnyen érthető s hogy hitelünk emelésére minő befolyással volna a külföld előtt a körülmény, azt megmagyarázni szükségtelen.

Tegnap újból sajtópörtárgyalás volt, melynél a vádlott elítéltetett. A közzéadott egyetlen „győzelme” után okt. 6-a óta visszavonulva őt csak helyettesítve jelen meg. Az utolsó előtti tárgyalásnál egy kis komikus eset is fordult elő. Egy esküdt ugyanis türelmesen végig hallgatta négy órán át. Véd- és elnöki beszédet s csak midőn szavazásra került a dolog, vallá be, hogy ő az egészben nem értett egy szót sem. Egy kéznél levő póttag helyettesítette. A komikus színezetnek a gyon komoly háttere van. Nálunk Budapesten nem ritkák azon polgárok, kik édes anyanyelvünknek még csak sejtelmével sem bírnak. Megtörténhetnék, hogy nem mindegyik birna azon lelkiismeretességgel, hogy ezt bevallaná s ekkor... A törvényszékek történetében nem egy bírói gyilkosság van feljegyezve, ennyire hál! Istennek nem kell gondolnunk, de ártatlanul s méltatlanul szenvedett fogság, — könnyen megtörténhetik.

— **M a i h i r e i n k s z e r i n t** — elhatározottat végre a kormány által, hogy Hevesmegyévi vizsgáló bizottságát a királyi biztos. Hogy főispán maradjon a megsüvegeztetett gróf Szapáry Gyula, azt még nem tudni.

— **A p é n z ü g y i b i z o t t m á n y** egy albizottmányt választott a következő tagokból: Ghyczy K., Wahrmann, Bitto, Zichy A., Bethlen F. Ezen albizottmány feladata: megvizsgálja a zárszámadásokat s a vizsgálat eredményén kívül arról is jelentést tenni, hogy minő módokat követett és ajánl a vizsgálati alaposág biztosítására — tekintve, hogy még nincs főszámvévőszékünk.

— **E l é g k ü l ö n ö s**, de valószínű látszik a hír, hogy belügyministeri államtitkárrá Tóth Vilmos nevezetik ki és Szlávi József Fesztetics ministeriumához megy Bécsbe. Mi azon nem csodálkozunk, hogy Szlávi elmegy, de az meglep, hogy helyét Tóth Vilmos foglalja el.

— **A n é v t e l e n s i r.** Abancourt, Szacsvay, Giron, Csernus, Noszlopy, Sárközy, Jubál, Kolozsi, Streit porait a kerepesi temetőben egyesíté Damjanicsné, Vidacsné s lelkes társnőik kegyeletos megemlékezése.

— **I l l e t é k e s k ö r ö k b e n** hírlik, hogy Szabolcs főispánjává Vay Béla b. nevezetnék ki. — Vécsey gr. hova menne? — nem tudatik. E combinationál van még összekötésben, hogy Horváth Lajost a megürült helyre képviselővé jelölnék ki. De ebbe még beleszólása van az új helyüknek is.

— **A z „E l l e n ö r”** csőtörtőki számában Csernát ny megemlékezvén a hivatalos lapról, nem helyesli, hogy abban magán polemiká folyjanak. Igaza van. Legyen a „B. közlöny” a kormány tekintélyéhez illő, méltóságos lap, szenvedély nélküli értesítéssel, czáfolatokkal, utbaigazításokkal. Így lesz aztán értelme létezésének.

— **A b u d a i** országház építésénél az alapásatáskor számos régi pénz és embersontot találtak.

— **S z e n t T e r e z i a** tiszteletére. Vasárnap éjjel Pesten néhány fiatal ember kurjongatva vonult végig egyik fútczán, és lövöldözött is sz. Terézia tiszteletére. A rendőrség megcsipte őket s hűvösre tette — sz. Terézia tiszteletére.

— **A z á l l a t k e r t e t** nagy csapás érte; egy krokodilus, éghajlatunk nem igen levén inyére, megdöglött.

— **A „H o n”** írja: Pókeső esett Angliában. Az apró fekete állatok, a mint lehullottak, azonnal hozzá kezdtek a fonáshoz.

— **J ó z s e f** f. g. a honvédség főparancsnoka a jus gladii és hadi ítélőhatalt az őrmesterektől kezdve lefelé eső személyeket illetőleg, a kerületi parancsnokokra ruházta át.

— **S z a t m á r m e g y é b e n** a rablók igen elszaporodtak, s gyakoriak a rablási és házfeltörési esetek. A gazemberek nyomozására egy a szolgabíró-ság, mint a szatmárvárosi rendőrség részéről intézkedések tétettek.

— **P e s t**, okt. 23. Rajner Pál belügyminister teszi le a hivatali esküdt ő felsége kezébe. Ő felsége csak november végén fog újból visszatérni.

— **A p é n z ü g y e r n e k** az államvagyonról irt felterjesztéséből vonjuk ki a következőket: A m. korona országában két pénzverde létezik, az egyik Kőrmöczbányán, a más. Gyulafehérvárott.

A két pénzverde el van látva új gépekkel, s képes éjjel nappal dolgozva, a kőrmöczzi 147, a gyulafehérvári pedig 63, s így a kettő összesen 210 millió db pénzt előállítani évenként. Azonban a pénzverdek az említett összegtől újabb időben nagyon hátramaradtak. 1867 és 1868-ban átlag véve Kőrmöczön 11.961.492, Gyulafehérvárott pedig csak 1.898.528 db veretett.

— **E z ü s t** váltópénz 1862-től 1767-ig egyik pénzverdeben sem készült és 68 julius havában indult meg az

1868. VII. t. cz. rendelkezése folytán a 20 és 10 krajczárosok veretése mind a két verdeben. E t. cz. által megállapított 3.300.000 frnyi ilyenmü pénzösszegeből veretett 1868. év végéig Kőrmöczön 969.808 frt 90 kr., Gyulafehérvárott 309.020 frt, azaz összesen 1.278.828 frt 90 kr.

Belföld.

— **A K o l l e r** mérgezési esetet így beszéli el, a „N. L.” Koller János a mult hetekben megbetegedvén, gyakori hányás és erős gyomorfájdalomban szenvedett; mindazonáltal bajának valódi oka fel nem ismertett s csak halála alkalmával fejezék ki az orvosok azon gyanut, hogy halála nem természetes betegség következménye, miért is a hulla felboncolása elrendeltetett. Azonban a boncolás alkalmával a gyomor-részek erős gyuladásán kívül semmi egyebet észre nem vettek az orvosok, miért is a gyomor-részeket Podhraczy Ferencz gyógyszerész urnak adták át vegyvizsgálat végett; a vegyvizsgálat megkezdetvén, először foszfor, azután még cyanalkilfelfedezésére irányult a vegyész törekvése, de hasztalan mert az említett mérgezőnek közlül egyik sem okozta a halált, mire aztán rendszeres vegyvizsgálat alá vétetve a gyomor-rész, erős mireny-mérgezés (arsenicum) tünt elő. A vizsgálat eredménye azonnal feljelentetett a hatóságknak, mely rögtön intézkedett a mérgezési büntény elkövetésének gyanújával leginkább terhelt Koller Jánosnak elfogatása. A háziak kihallgatása s a vizsgálat megkezdése iránt. Koller Jánosné elfogatása alkalmával megemlítte, hogy egy Ragályi Linka nevű kis leányt Sólyomkőre küldött bérkocsin atyjához, ki ott a feketeterdei üveggyárban dolgozik; e nyilatkozata által a vizsgálobíróknak kezébe adta a vezérfontalat, mely a mérgezéses titkához vezetett, miután így kétségtelemén vált, hogy a feketeterdei üveggyárból, hol az üveggyártáshoz szükséges, kerítette a bűnös az arzenikumot. Molnár Jenő m. esküdt és vizsgáló bíró Beóthy Atilla szolgabíró megkereste, hogy Ragályi Linkát haladéktalanul fogassa el és ide Váradra szállíttassa be; míg a megkeresett szolgabíró ur által Ragályi Linka beszállított volna, a ház cselédei halgattattak ki. A nőcselédnek vallomása szerint férje halála alkalmával Kollerné a cselédség előtt kijelentette, hogy Ragályi Linka bevallotta előtte, miszerint férjét ő (már t. i. Ragályi Linka) megmérgezte; később pedig, midőn a mérgezés elkövetőjeül Kollernét emlegették és az orvosok a boncolás alkalmával a gyomorban mit sem találtak, Kollerné triumfálós hangon mondá a cselédek előtt, hogy ime hiába mondták, hogy ő mérgezte volna meg férjét. mert az nem igaz. Egyik nőcseléd szerint pedig Ragályi Linka levert kedély állapotban volt és azon kérdésére, hogy követhetett el ily dolgot, — busan azt válaszolá, hogy ő jót akart másnak tenni és „magának tett be,” de, hogy kinek akart jót tenni, azt majd csak őt mondja meg a hol kell. Minden cseléd egybehangzó vallomása szerint Ragályi Linka elutazása előtt gyomorémelygés, láz, hányás stb. bajban szenvedett; mely jelenségek Koller mérgezését is megalozták, miből azon gyanu támadt, hogy a büntény fizikai szerzőjeül tartott Ragályi Linka a szellemi szerző által szintén megmérgeztetett. E közben a körzsvölgyi expedicióból a perzekutorok még nem tértek meg, és ama nőcseléd, ki Ragályi Linkára terhelő vallomást tön, bevallá, hogy őt Kollerné felkérte, vala na a Ragályi Linkára, gazdag jutalom és kiházasítás lesz a díja. Ezen vallomás a dolgozat új világitásba helyezte. Ekkor érkeztek meg a pandurok Ragályi Linkával, egy csinos 12—13 éves leánykával, ki kihallgatván elmondá, hogy az ő atyja a feketeterdei üveggyárban dolgozván, ott sok arzenikum van mivel a patkányokat is pusztítják, mit egyszer Kollerné előtt is felemlítvén, ez őt kérte hozna neki is ily mérget, hogy a háznál levő patkányokat kipusztítsa. Hozott is atyjától egy diónyi nagyságu arzenikumot, és egy alkalommal látta, hogy Kollerné egy selet kenyceret behintett vele; midőn pedig Koller meghalt, neje kérte őt, hogy vállalná magára az egész mérgezését, a tömlöczben mosatni fog reá, pénzt tesz részére a takarékpénztárba és ha kiszabadul, kiházasítja. Csak válla laja el és netegye őt szerencsétlenné; később pedig biztatta, hogy „vegyen be gyufát” és vessen véget életének. E kettős vallomás miután mindent kellő világitásba helyezett és Ragályi Linka orvosilag megvizsgáltatván, igazott állapotba és ártatlansága miatt egyszerű szobafogságba tétetett. Ez az úgy jelen állása.

— **V á r a d i g á b o r** egy Ujszőnyből Budára, s onnan Szegszárdon, Mohácson, Észéken, Baródon Zimonyba vezető vasút előmunkálataira engedélyt nyert.

— **M e z ő S z. G y ö r g y ö n** bizonyos ember ellen keresetet indítottak, mivel ő mint iszony küldötte adta ki magát, s a baloldal mellett beszélt; tudta mindenki, hogy elmeháborodott, s a kíváncsi nép nagy tömegben hallgatta is, ezért őt a tolnamegyei hatóság perbe fogta. — Komolyan?

— **N e m s z i v u n k a z i d é n** verpeléti dohányt. Rémitő szelvény közt nagy tűz ütött ott ki, mely csaknem tönkre tette; lakházak évi termények, még a betakarított dohány is a tűz áldozatává lőnek. A szerencsétlenség gyermekektől eredt, kik gyufával játszottak.

— **A s á r o s p a t a k i** ref. főiskola egyik jóltevőjének, néhai palóczy Horváth Máriának emlékszóbrát — hihetően a főiskola kertjében — a jövő nyáron már felállítják. E 6000 ftba került szobrot ifj. Vay Miklós készítette.

— **A „K o l o z v á r i K ö z l ö n y”** nagy megtiszteltetésben részesült, miután éretleneknek nyilvánítá azon lapok szerkesztőit, melyek a szegény tófalviak ügyét felemlítették; a „Magyar polgár” két bécsi és a négy pesti ellenzéki napi lap szerkesztői nevében felkéri kolozsvári tisztársát, hogy a lapszerkesztéstől órákat adni sziveskedjék. Akkor bizonyosan nemcsak kitünő érettségi bizonyítványt, hanem jutalmat is kapna a tanítvány a — kormánytól.

— **H a l á s z B ó d i** a dabasi kerületben országgyűlési képviselővé ismét megválasztott.

— **R é g é s z e i n k e k** kedvez mostanában a szerencse; minden ásatásnál találnak tárgyat, mely megérdemli a tanulmányozást. Aradon is akadtak a lyceum alapjának ásatásakor ép koporsóra s embersontokra.

Külföld.

— **A f ö l d k ö z i** és veres tengert összekötő ut megnyitása oly kiváló jelentőségű művelődéstörténelmi és politikai esemény, mely fontosabb a diplomátia minden aprólékos dolgainál, fontosabb a háboruk, egyházak s udvarok történeteinél, bár a nagy közönség még mindig ezekre szeret sulyt fektetni.

A suez csatorna megnyitása a polgárisodás, a korszellem, az emberi ész diadalát jelenti. Oly esemény ez, melynek következményei már rövid évtizedek mulva is a legjótékonyabb befolyást gyakorolnadják egy egész világrész népeire. A suez csatorna megnyitása által megvan nyitva az ut európai polgárisodás előtt, hogy megkezdhesse áldásos működését a keleten. 1858-ban fogott hozzá Lesseps francia mérnök a suez földszoros átszelésének óriási művéhez, ma, alig tizenegy év után készen áll az előttünk. A huszonnegy mértföld hosszú, háromszáz láb széles és huszonnegy lábnyi mély vizitú elég nagy a leghatalmasabb tengeri hajók vitelére. S a csatorna elkészülése által több ezer mértfölddel van megrövidítve az ut, mely Európát a keletindiai, chinai és japáni tengerekkel hozza összeköttetésbe.

Az előnyök, melyek a csatorna által az iparra s kereskedelemre hatnak, szembeötlők. Az indiai terményei és Európa ipara közel vannak hozva egymáshoz. A forgalom évről évre fog növekedni a két földrész között, miáltal az európai ipar előtt a legkevesetebb jövő áll. India, a mesék e sokat emlegetett, dus országát nem fekszik már tőlünk óriási távolságban, s kiviteli cikkeink számára a leghálásabb tér kínálkozik keleten.

November 15-dike, mint a csatorna megnyitásának napja, egysíteni fogja Suez előtt a világ minden polgárisult nemzetének képviselőit. A sajtó egyrésze jó eredményeket vár e találkozástól.

— **A t h é n e.** Eder báró áthéni osztrák követ Koppenhágába, Haimeler pedig az ő helyére nevezetett ki.

— **R u s t s c h u k,** Ali basa, Omer basa és b. Prokesch itt várják be az osztrák császár.

— **B e r l i n.** Károly románia fejedelem házassága novemberben fog Neuwiedben végezhemenni. — Werther párisi követté nevezetett.

— **P á r i s** október 20. A Compieneben levő magas vendégek a császár elnöklése alatt fontos tanácskozást tartottak. A törvényhozó testület összehívásának kérdése ismét tárgyalás alá került; erősítik, hogy Schneider az összehívás mellett van.

— **A** legújabbban érkezett párisi lapok majdnem kizáróan mind a lapunk legközelebbi számában megemlítve volt balpárti nyilatkozattal foglalkoznak. A hivatalos lapok szomorúnak és középszerűnek találják azt, és mint a Patrie, a kormány nagyobb dicsőségére azt emelik ki, hogy a balpárt az okt. 26-iki tüntetésről lemond. Hogy ezen oly igen kitüntetett káröröm a kormánynak e tüntetésről lemondás feletti megalégedését vagy csalatkozását akarja elpalástolni, az még mindig kérdés marad. A radical lapok még inkább bosszankodnak a balpárt ez oly soká várt ténye miatt. A Reveil, bár maga sem tanácsolja az okt. 26-iki tüntetést, a balpárt leköszönését és annak a néphez intézett azon intését látja abban, hogy az már maga vegye kezébe a dolgokat. A Rappel röviden azt mondja, hogy e nyilatkozat nem tekinthető egyébnek, mint egy kapott pofoncsapás nyugtájának. A Reformé Raspail urnak szerencsét kíván ahhoz, hogy neve a manifestum alól hiányzik. A nép ellenében a balpárti követek elvesztették megbízásukat, hogy most önként lefognak-e mondani vagy nem, választóik bizalmát mindenesetre eljásztották. A Temps szerint meg ezen nyilatkozat épen olyan, mint a milyenek a körülményeket figyelembe véve annak lenni kellett. Dicséri a meglepetések és erőszakoskodások politikájának határozott megtagadását. A demokratianak, mondja a nevezett lap, bátran kell ezen tétre lépni, s határozottan fel kell magát tartani.

Különfélék.

— **B ü c h l e r,** váltóhamisító. Ezen felül, ki már el van fogva, az „A. A. Z.” a következőket közli: „Az osztrák rendőr biztos Breitenfeld felfedezte Búchlert Londonban, s elakarta fogni, de midőn a pesti Hitelbank vonakodott a Worms házat kárpótolni, ez meg a maga részéről nem akarta eszközölni a vétkeinek törvényszéki üldöztetését, végre is a párisi Rothschild háztól kellett reclamáltatni a francia kormány által Búchlert kiadatását, s így fogatott el, s adatott át a francia hatóságknak. A per így most Párisban fog folyni. Különös az, hogy a sikkasztónál több pénz találtott, mint a tizenyit elcsikkasztott. Utólagosan azon-

ban kísérlet, hogy egy napon betegség ürügye alatt ki-
maradt Pesten az iróházból, valóban pedig Bécsbe ment
s ott a Hitelbanktól hamis váltókra 20,000 forintot vett fel.
= A z u j T h e m z e a l a g u t. Ez alagut
építése most legújabbán annyira haladt előre, hogy az
már, legalább a legfőbb dolgokban késznek nevezhető.
s annak megnyitása a jövő hó közepére van kilátásba
helyezve. Az összes hosszúságból, mi 1320 láb már
1280 láb kész, a többi 40 láb a déli Themse part tor-
káig a munka jelenlegi gyors haladása mellett néhány
nap alatt biztosan elkészül. Az utolsó menet ásása al-
kalmávalugyan, valami vizgazdagabb réteg alakjában oly
akadályokra ütköztek, melyek a munka előhaladását
némi késettethetnek, mert az épületek miatt, mik
az alagut e része felett vannak, szivattyuk nem alkalm-
mazhatók, s emélfogva a furást egy különös szerke-
zetű csavarral kell alkalmazni, mely mind több fővényt,
minél kevesebb vízzel távolít el egyszerre. Azonban ez
nem akadályozza az alagutnak a kívánt időre elkészül-
lését. A két part közötti közlekedést egy társaskocsi
fogja eszközölni, melybe az utasok az egyik parton egy
emelytűgép segítségével szállanak be, s ugyanakkor se-
gélyével szállanak ki. Az egész út három percig fog
tartani, s a vitelbér csak egy penny leendő.

Legujabb

— C a t t a r o, okt. 22. A Fischer ezredes pa-
ranesnöksége alatti csapatosztály 20-án este a fölke-
lökkel összeütközött; ez utóbbiak tetemes veszteséggel
visszavertettek; a császári csapatok közül két ember
könnyű sebet kapott.

— A máhivatalos lap hozza báró
Wenkheim Bélának a belügyministerségtől lett fölmen-
tetését és a Lipótrend nagy keresztével adományozta-
tását; továbbá Rajner Pál barsmegyei főispánnak
belügyminiszterré, Csengery Imrének a honvédelmi-
ministeriumban 2-ik minisleri tanácsossá lett kinevez-
tetését; végre Szilávy állam titkárnak, állomásától
saját kérelmére lett fölmentését, a Sz. István rend
közép keresztével feldisznitását.

— M a d r i d, okt. 22. A nyugalom az egész fél-
szigeten teljesen helyre van állítva. A kormány elhatá-
rozta, hogy a feloszlatott népörséget nem szervezendő
újra. Orensú a portugál határon elfogatott.

Közzgazdaszat.

(E.) Debreczen, okt. 25. Piacunkon az életne-
müeknél a forgalom csak a magán szükségletre mutatko-

zott, az árak nem javulnak. — Tengeri ma is sok hozatolt s
kelendő volt; az árak köllönként: ó tengeri 5 ft 70 — 80kr,
új 4 ft 40 — 50 kr, a hegyaljáról több szekér szálló hozat-
olt, egy putton 2 ft 40 — 60 kr, kerti 4 ft 60 — 80 kr.

Időjárásunk hűvös, szeles, borongós, még mindig
esőre hajlandó.

— A Gresham élet és járadék biz-
tosító társulat, egyike azon biztosító bankok-
nak, a melyek hazánkban is a legnagyobb bizalomnak
örvendenek. E társulatnál, miután annak alapszabályai
a biztosított összegnek bármint halálmenet utáni kifize-
tését is elrendelik, igen nagy előszeretettel biztosítanak
mindazon országokban, melyekben az fiókbankokat állí-
tott fel, de a melyek a Londonban székelő anyabankkal,
az „Angol Gresham“-mel tökéletes solidaritásban ál-
lanak. Így városunk is igen tekintélyes összegekig van
e társulatnál érdekelve, s megvalljuk igen kellemet-
lenül valánk meglepve, a midőn e különben eddig a leg-
jobb hírben állott biztosítóbank felől, több Pesten megje-
lenő politikai napi lapban egy oly megjegyzést olvas-
tunk, mely némi aggodalmakat kelthetett fel e társulat
biztonsága és teljes soliditása iránt. Ama kis cikkkeske
azonban nem volt eredeti, hanem amint azt az illető
lapok is megnevezték, az a kofaságáról és részrehajlásá-
ról évtizedek óta ismeretes Augsburgi Allgemeine Zeit-
ungból vétetett át, hova az bizonyosan e társulat vala-
mely versenytársa részéről igttatathatott be.*

Mi, kik a nagy közönség érdekét minden tekint-
etben szívünkön hordozzuk, tudva azt, hogy a magyar-
országi intelligencia nagyrésze e társulatnál te-
tetemes összegekig érdekelve van, kötelességünknek
tartottuk ugy a magunk, mint az érdeklött közönség
megnyugtására szigorú nyomozást tenni, a társulat
jelenlegi állása, működési irányja, a halálesetek alkalm-
mávali eljárása felől, s ez utánjárásunk tökéletesen
megnyugtatót bennünket. Mert ami legelsőben is a tár-
sulat eljárását illeti, az ellen eddig Magyarországon
még semmi botránnyos per nem kezdett, mint azt né-
mi biztosító intézeteknél oly sajnosan tapasztaltuk,
sem a közönség részéről panaszok nem intézettek a
nyilvánosság foruma elébe, mert eljárásában mindig
szigoruan szem előtt tartotta, s tartja azon jó hírnevet,
melynek a társulat már oly számos év óta örvend.

A társulat jelenlegi állása felől a legkitünőbb te-
kintélykint elismert biztosítási szaklap a „Saskysche

*) Különben azóta a nevezett lapok is mind vissza-
vonták e megrovó cikket, miután az úgy állásáról maguk-
nak tudomást szereztek. A szerk.

Zeitschrift“ f. évi okt. 7- és 14-én megjelent 40-
számaiban foglalt cikksorozatba hivatkozhatunk, mely
az „Albert“-féle angol biztosítóbank bukása alkalm-
ból, — mely bukás Európa-szerte valódi vihart idézett
fel a külföldi biztosító társulatok ellen, — kimerítően
szól a Greshamról, annak szervezetéről, üzletsziszonyá-
ról. Ezen szaklap egész részleteket közöl a nevezett
társulat zárszámadásaiból, s azokból a napnál világos-
sabban kitünik a társulat teljes biztonsága, így a leg-
közelebbi hitelesített zárszámadás szerint a társulat-
nak 12,500,000 ft befektetett biztosan kamatozó tőké-
van, melyből 1 millió forintot az évi járadékok fedezé-
sére vonva le, s leszámitva néhány csekélyebb, jun. 30-
kig még ki nem egyenlített követelést, azon tőke tete-
mes maradványa mind a biztosított összegek fedezésé-
re marad fen.

Valamely vállalat vagyoni állásának legbiztosabb
bizonyítványa az szokott lenni, hogy az üzletvilágban a
társulat részvényei minő keletnek örvendnek, kereset-
tek-e vagy nem. A börze legjobb hőmérője az ily tár-
sulatok biztos vagy bizonytalan alapokon nyugvásának
Amely bankvállalat nem nyújt teljes biztosítékot, an-
nak papirjai — részvényei, rendesen a befizetett tőke-
alul jegyeztenek a börzén, s adatnak el, míg a befizet-
ett tőkén felüli áremelkedés rendszerint és szükség-
kép a vállalat kiténő meneteléről, teljes biztonság-
tesz megezáfolthatlan tanubizonyosságot. Közöljük itt egy
londoni közjegyző által hitelesített másolatból egy el-
adási okmányt, mely azt, hogy legközelebb a Gresham 30-
db. részvénye a londoni börzén 200% áremelkedés-
adatott el, tehát éppen megháromszorozódott áron. Kö-
lönben a Gresham részvényei ép oly kevésbé kerülnek
eladás végett a piacra, mint városunkban a gőzmalom
részvények, mert azok teljes biztossággal bírván, tele-
donosaik nem igen szívesen válnak meg azoktól, legje-
jobb halálesetek alkalmából ha eladatnak. Már pedig
ha valamely társulat részvényei a befizetett tőkén felüli
háromszoros áron kelnek, lehetetlen hogy a társulat
mind a biztosítottak mind a részvényesek számára teljes
biztonságot ne nyújtson, mert ha a dolog így állna,
részvényeket a befizetett összegben alól sem vásárolna
meg egy üzletember sem.

Legyen elég ez a közönség felvilágosítására e
megnyugtatóra, most még csak azt jegyezzük meg,
hogy e társulatnak az érdeklettek, tájékozása végett
ezentul minden fél évben részletesen fogjuk közölni
zárszámadásait.

Sz

Bécsi tőzsde, okt. 23. Cs. arany 5 — 84, ezüst 120 — 80

H I R D E T É S E K.

„Halljuk a szép szót!“
„Rajta fiuk, vigadjunk!“

Megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható:
„Halljuk a szép szót!“

Ez a nagy szorgalommal összeállított mű közel 1000 vö-
gátot diál tartalmaz, és számos boríték; számos kiállításánál
fogva is kiünő, mondhatni: egyetlen a maga nemében. — Az
első kiállítás 2000 s, a második 3500 példányt igen rövid időn
elkelt, mi eléggé tanúsítja, hogy méltó figyelmet érdemel: ára
az 550 lapra terjedő s díszesen kiállított zsebkönyvnek 1 ft 20
kr, dis aranyomlás- és aranyseggelével 1 ft 80 kr.

A dalkedvelő ifjúságnak különösen ajánlható
„RAJTA FIUK, VIGADJUNK!“

Megjelent és minden hazai könyvkereskedésben kapható:
„Halljuk a szép szót!“

Ez a nagy szorgalommal összeállított mű közel 1000 vö-
gátot diál tartalmaz, és számos boríték; számos kiállításánál
fogva is kiünő, mondhatni: egyetlen a maga nemében. — Az
első kiállítás 2000 s, a második 3500 példányt igen rövid időn
elkelt, mi eléggé tanúsítja, hogy méltó figyelmet érdemel: ára
az 550 lapra terjedő s díszesen kiállított zsebkönyvnek 1 ft 20
kr, dis aranyomlás- és aranyseggelével 1 ft 80 kr.

LEORMAND,
a híres cigányú igazmondó vetőkartyája

52 színezett kártyával, magyar aláírással és szöveggel; ára 50kr.
Lakatos Sándor magyar „Táncskönyve“
mindkét nembeli ifjúság számára, arczképpel és temérek a
szöveg közé nyomott tánczbrákkal; ára 1 ft.

„Hadtársolgátal“
150 lapra terjedő katonai tankönyv; ára 80 kr.

LEGUJABB NAGYEGYPTOMI ÁLMOSKÖNYV
170 lap és 600 képpel ellátva; ára 40 kr.

Az első 5 N.-Kamizán, Wajutis József könyvke-
reskedésében egyszerre véve, valamint utánvétellel együtt ren-
delve 2 ft 50 kr, mind a 6 egyszerre pedig csak 4 ft 50 kr —
Postai rendelések a levél érkezése után vonnal teljesítenek.
Mindnen 10 példány után 1 tsztelepüléskönyvvel is szolgálunk.

Wajutis József,
könyvkereskedő Nagy-Kamizán,
142 2-6

HELY VÁLTOZTATÁS.
Ezennel alulírottak van szerencsése a n. é. közönséggel
tudatni, miszerint az eddig a vásártéren levő „Magyar ki-
rályhoz“ címzett vendéglőjét más ezim alatt a fopiaczon ed-
dig létezett Huber Antal ur

S Ö R C S A R N O K Á H U
helyezte át. — Melyet egészen átalakítva s újonnan beren-
dezve, november 1-ő napján megnyitand.
Ételek és italok jóságáról, tiszta közelségről és pontos
kiszolgálásáról kezeskedik. *Erőteljesen ajánljuk.*

Koaks-eladás.
SZobafűtésre való
KOAKSOT

minden időben tetszés szerinti mennyiségben a
légszuszgyárban
kaphatni. 146. 1—3

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: Oláh Károly.

Figyelemre méltó ajánlat.

A nagy pénzsorsjátékokban részvételre, mely sorsjáté-
kok a lehető legnagyobb nyeremény esélyeket nyújtja, — s
melyek huzása már jövő hó 9-kén megkez-
dődnék,

a legujabb eredeti

államsorsjegyeket

1 1/2 ft, 3 1/2 ft és 7 fton a leghamarabb lehet kapni, a pon-
tosságról ismeretes hamburgi bankháznál,
Steindecker és T-nál. 144. 4—?

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.